

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 20

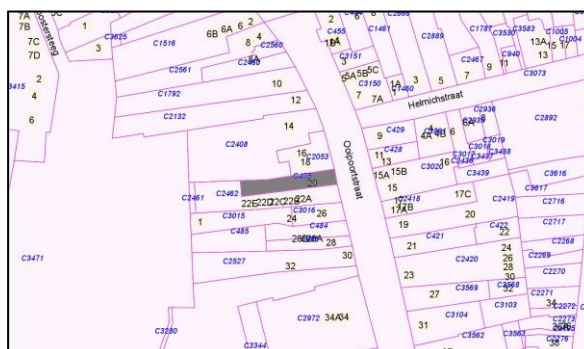
Monumentnummer : GM228

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 20
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DV

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 475

Naam object : ---
Bouwjaar : ---
Architect : ---
Bouwstijl : baksteenklassicisme/ Jugendstil
Oorspronkelijke functie : winkel-woonhuis
Huidige functie : winkel-woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 04-12-2017
Datum aanwijzing : 19-06-2018

Situering

Pand gelegen aan de Ooipoortstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel op de rooilijn. Aan de achterzijde bevindt zich een enkellaags winkelruimte onder plat dak met aansluitend een enkellaags magazijn onder een omlopend, afgeplat schilddak, dat grenst aan de Kloostertuin.

Opbouw

Pand van twee bouwlagen in de gevelwand op een rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een kelder, begane grond, eerste verdieping en een zolder onder een zadeldak. Tegen de achtergevel staat een enkellaags achterhuis met zadeldak, dat op de begane grond volledig is opgenomen in een winkelplattegrond die zich naar achteren uitstrekt tot aan een magazijn aan de Kloostertuin.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Ooipoortstraat 20 is vermoedelijk in het laatste kwart van de negentiende eeuw verbouwd (wellicht in 1894), waarbij de huidige voorgevel werd opgetrokken. Aan het begin van de twintigste eeuw kreeg het pand een nieuwe winkelpui in Jugendstil vormen. In 1972 is aan de achterzijde de keuken van de winkelwoning vergroot tot woonkeuken. Nadat in 1977 het magazijn van Ooipoortstraat 22 aan de achterzijde werd uitgebreid waarbij ook een deel van het achtererf van nummer 20 is gebruikt, werd in 1978 het gehele perceel van Ooipoortstraat 20 met dat van nummer 22 samengevoegd en werden drie doorbraken gemaakt in de tussenmuur.

In 1992 zijn op de verdieping appartementen gerealiseerd waarbij de bestaande indeling gedeeltelijk werd vernieuwd en tussen de twee panden ook op de verdieping twee doorgangen werden gemaakt.

In 2000 werd de winkel ingrijpend vernieuwd, waarbij de aanwezige muurdammen werden gesloopt en nieuwe kolommen van staal zijn geplaatst die met stalen balken de bouwmassa erboven opvangen. De winkelpui van nummer 20 bleef bij al deze wijzigingen behouden.

Exterieur

Drie vensterassen brede, gemetselde, bakstenen voorgevel in kruisverband met op de begane grond een winkelpui in Jugendstil vormen.

De winkelpui is gevat tussen twee geschilderde, hardstenen penanten met zweepslagmotieven, die worden bekroond met naar voren geplaatste hardstenen ornamenten, waarin eveneens dit motief is opgenomen. Het kader van de pui wordt aan de bovenzijde gevormd door een cordonlijst van geglazuurde, geprofileerde bakstenen die in de hoeken omhoog gebogen zijn gemetseld.

De pui heeft een symmetrische opbouw met centraal een voordeur uit de bouwtijd van de pui met een onderpaneel met gebiljoende randen. Het onderste deel van het glaspaneel bestaat uit drie kleine ruiten in houten roeden met gebiljoende randen. Boven een geprofileerd kalf een bovenlicht met blank kathedraalglas in lood gevat. Dit glas is ook gebruikt voor de drie bovenlichten boven de twee etalageruiten links en rechts van de voordeur. Het houtwerk waarin het glas-in-lood is gevat, is gebiljoend en op de verbindingen voorzien van een nagel met ronde kop. De twee winkelruiten staan op een gestucte borstwering waarin rechts een koekoek van een kelderlicht is

ondergebracht. Op een foto uit ca. 1955 is tevens een bijbehorend kelderluik in de stoep aanwezig, zodat het pand een kelder onder het voorste deel van de plattegrond zal hebben.

Het metselwerk van de eerste verdieping is uitgevoerd met vormbakstenen, gemetseld in kruisverband en voorzien van een snijvoeg. De vensters hebben houten lekdorpels en worden ontlast met anderhalf steens strekse bogen. De vensters zijn voorzien van schuifvensters met wisseldorpel waarin blank kathedraalglas- in-lood in de bovenramen is toegepast en een verticale roede tussen de twee ruiten van de onderramen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdstel bestaande uit een architraaflijst, vlak fries en een houten kroonlijst waarin de goot voor het voorste dakvlak is opgenomen. In het midden van het dakvlak, dat met rode oude holle pannen is belegd, is een modern tuimelraam opgenomen.

De achtergevel van het hoofdhuis is op de begane grond niet meer aanwezig. Boven het dak van het achterhuis is de topgevel geheel met portlandcement afgewerkt en wordt beëindigd met een boeiboord en windveer. In de zakgoot tussen nummer 22 en het achterhuis is in de achtergevel van het hoofdhuis een klein venster geplaatst, dat later met plaatmateriaal is dichtgezet.

De achtergevel van het achterhuis is eveneens op de begane grond verwijderd. Boven het platte dak van de winkeluitbreiding op de begane grond is een strook van de gepleisterde achtergevel van het achterhuis bewaard gebleven. De dakvlakken van dit bouwdeel zijn overwegend met grijs gesmoorde dakpannen belegd, herstellingen zijn uitgevoerd met rood gebakken pannen. Er zijn onder de dakvlakken van het achterhuis geen goten toegepast. In het achterste dakvlak van het achterhuis is een moderne, vlak gedekte, tweelichts dakkapel aanwezig.

Interieur

Kelder: de kelder is niet bezocht, maar wel aanwezig onder de voorzijde van het pand.

Begane grond: deze bestaat uit een ongedeelde winkelplattegrond, die volledig is verbonden met het linker pand en ook via dit pand toegankelijk is. De winkeldeur in de pui van Ooipoortstraat 20 is niet in gebruik. Alleen de aanwezigheid van enkele kolommen verraadt de aanwezigheid van een volume boven de winkel. Het winkelinterieur is geheel modern afgewerkt met voorzetwanden en een verlaagd systeemplafond. De afwerking en constructie van het pand is door de moderne afwerking geheel aan het zicht onttrokken.

Eerste verdieping: de eerste verdieping is in gebruik als bovenwoning die alleen toegankelijk is via een opgang in Ooipoortstraat 22 en met dit pand is verbonden middels 2 doorgangen. In de verdiepingsplattegrond van nummer 22 zijn de diverse vertrekken van dat pand en van nummer 20 toegankelijk via een L-vormige overloop met lange gang van voor naar achter met woning aan voor- en achterzijde. De korte poot van de L vormt de verbinding naar een doorgang naar nummer 20 rechts van nummer 22. Een appartement aan de achterzijde van nummer 20 is onder het dak van het achterhuis ondergebracht. Alle ruimten zijn afgewerkt met gipskartonplaat, de kapconstructie is niet in het zicht. Het voorste deel van de plattegrond is als slaapkamer en badkamer in gebruik bij het appartement aan de voorzijde, dat is verbonden met het voorste vertrek van nummer 22. Ook in die vertrekken zijn de wanden en plafonds met modern plaatmateriaal afgewerkt. De plafonds bestaan uit gipskartonplaten, er zijn voor alle vertrekken moderne opdekdeuren toegepast met eenvoudige afdekplaten op de kozijnen.

Zolder: in de hoek links achter in de plattegrond van nummer 20 voert een moderne steektrap naar de zolder van het hoofdhuis aan de voorzijde. Er is sprake van een ongedeelde ruimte waarvan de schuine wanden geheel vlak zijn afgewerkt met spuitpleister. Constructieve details zijn niet in het zicht. De ruimte wordt aan de straatzijde van daglicht voorzien door een modern tuimelraam en een zelfde raam in het linker dakvlak.

Bouwdossiers

03-07-1972 uitbreiding achterzijde winkel-woonhuis
06-03-1973 uitbreiding winkel achterzijde (Kloostertuin)
21-03-1977 uitbreiding magazijn Kloostertuin (deels achter nr. 20)
06-03-1978 samenvoegen winkels nr. 22 en 20 en maken drie doorgangen
24-08-1992 modernisering appartementen
19-12-2000 het verbouwen van een winkel

Literatuur

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving winkelpand Ooipoortstraat 20 Doesburg*, 25-4-1990 (adviesnr. 5)

Waardering

Het pand dateert uit de tweede helft van de negentiende eeuw en kreeg aan het begin van de twintigste eeuw een Jugendstil-winkelpui, die gaaf bewaard is gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur, in het bijzonder de winkelpui, de historisch gebonden ligging aan de straat en het verband tussen het gebouw en de verkaveling (verkavelingscontinuïteit).

Het pand Ooipoortstraat 20 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard voorbeeld van baksteenklassicisme, sober uitgevoerd in baksteen met harmonieuze verhoudingen, gecombineerd met een gaaf bewaard gebleven, ingetogen Jugendstil-winkelpui. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de straatwand van de Ooipoortstraat.

Het huis is cultuurhistorisch van enig belang als bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand uit het einde van de negentiende eeuw.